

Л. Р. Коккіна

Україна, Одеса, ОНУ ім. І. Мечникова

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО ФРАНЦУЗЬКОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Аналіз політичного дискурсу призводить до його розуміння як структурно-діяльнісного соціального феномену, що складається з мови та соціального контексту її застосування. Мовне явище, статичність якого криється у факті його постійної еволюції, через безпосередню зумовленість процесами, що відбуваються, є відображенням стану сучасного суспільства. Зіставлення особливостей публічних промов І.Саркозі та Ф.Оланда, экс- та чинного президентів Франції є актуальним з метою механізмів синхронізації таких чинників, як особистість політика, соціально-економічний стан країни та наявність феномену спічрайтерства.

В останнє десятиріччя вітчизняними науковцями було здійснено значну кількість досліджень щодо політичного дискурсу в багатьох суміжних царинах науки. Він визнається чинником, який обумовлює формування ітерсуб'єктивного політичного знання [5], може бути причиною зародження етнополітичних конфліктів [3]. Розкрито роль феномену моди у процесах формування політичного дискурсу, яка полягає у визначенні тенденцій його становлення [2]. Проаналізовано значення політичної комунікації у формуванні єдиного соціокультурного та політико-семантичного простору України [4] та здійснено спробу виявити прагматичний потенціал фразеологічних одиниць в українському політичному дискурсі [1]. Франкомовні дослідники, вивчаючи зокрема прагматику публічних промов, все більше уваги приділяють невщухаючому інтересу до даного типу комунікації з боку широкого загалу [8]. Відповіддю є те, що людину завжди будуть цікавити всі деталі того, що стосується її сьогодення та перспектив подальшого розвитку. Саме в політичному дискурсі пересічний громадянин намагається виокремити гіпотетичну імпліцитну інформацію, самостійно розшифрувати закодоване спічрайтерами повідомлення, і, таким чином, не дати собою маніпулювати [9]. Д. Менгено, акцентує увагу на гетерогенності дискурсу і звертається до науковців, розробки яких є в галузях прагматики, соціолінгвістики, стилістики, лексикології з пропозицією об'єднання в дослідницькі мережі з метою всебічного вивчення текстового простору [7]. К.Гобен зволікає на те, що змінилися основні характерні риси демократичного політичного дискурсу: він стає технократичним. Перспективним в сенсі подальшого розвинення є й зауваження про те, що його зростаюча риторичність промов зумовлена економічним неолібералізмом [6].

Декларативна та маніпулятивна спрямованість зазначеного виду комунікації є фактором, що дійсно пожвавлює необхідність комплексного вивчення політичного дискурсу.

Складовою дослідження соціально-політичної ситуації в країні, до щойно відбулася зміна голови держави, безперечно є й зазначений аналіз. Ретельне вивчення 17 публічних промов Ніколя Саркозі, попереднього президента Франції, дозволяє визначити основні риси його стилю. Це, насамперед достатньо короткі речення (в середньому 21 слово, у виступах генерала де Голля, -довжина фраз у 30 слів). Невелике лексичне розмаїття (корпус з 90 000 мовних одиниць налічує 7 970 форм, що повторюються) стає очевидним у порівнянні, наприклад, з мовою французької преси, де показником є 10 671 повторів при однаковому об'ємі тексту, тобто на 33% більше. В даному випадку дорікають здебільшого Анрі Гено, офіційному спічрайтеру президента, який йде по шляху технократичного розвитку стилю. Характерним для Н.Саркозі є й надмірне вживання займенника першої особи однини, за що він неодноразово був покритикований: « *Sije suis [elu]* », « *Je veuX etre* », « *Je veuX que* », « *Parce que je* » ou « *Je veuX dire* ». *Je* займає в його промовах 11 місце за вживаністю, на відміну, наприклад від журналістської мови (97 позиція за частотністю вживання). Під час дебатів у перегонах 2012 преференції щодо займенників першої особи двох основних кандидатів мали наступний вигляд:

Francois Holland

Nicolas Sarkozy

'Je' 18,47 mots sur 1000

'Je' 46,4 mots sur 1000

'Nous' 30,07 mots sur 1000

'Nous' 13,17 mots sur 1000

Кожного разу, коли Ф.Оланд не вживає займенник *je*, він використовує *nous*, тим не менш, продовжуючи опис своїх особистих реакцій, дій, тощо. Велика кількість синтаксичних повторів, реприз, анафор (в деяких промовах до 44% від загалу речень) виокремлюють стиль Н. Саркозі:

Nous voulons une mondialisation qui s'eloigne des choix a courte vue, une mondialisation qui ne vise plus la rentabilite immediate qui a mené l'economic mondiale au bord du gouffre il y a 3 ans et qui la menace encore aujourd'hui. Nous voulons une mondialisation creatrice de richesses durables et partagees. Nous voulons une mondialisation capable d'anticiper les enjeux de l'avenir et de repondre aux defis globaux qui se posent ci chacun de nous [11].

Тяжіння до вербалізації публічних виступів екс-президента визнається показником більшого динамізму та цілеспрямованого руху, відміну від технократичної тенденції до номіналізації, притаманної Ф. Оланду. Надання переваги іменниковим конструкціям свідчить про великий ступень абстракції думок, конкретних рішень та висновків [12].

Сприйняття політичного іміджу Ф.Оланду, зокрема його промов є діаметрально протилежним: з одного боку, його політичний дискурс визнається занадто нейтральним, позбавленим лідерської харизми [10], з іншого - витонченим, зваженим, завжди коректним, завдяки його освіті дипломата: *Il faut prendre en consideration ceci tout en prenant garde aussi acela [14].*

Якщо ключовими словами Н. Саркозі під час передвиборчих перегонів були *travail* та *politique*, то на увагу Ф.Оланду найбільш заслуговували *reve*, *egalite*, *Republique*. Натомість *la crise*, *la retraite*, *le chomage* було вжито у промовах чинного президента перед виборцями лише чотири-п'ять разів, що, знов таки, свідчить про його небажання торкатися глобальних проблем сучасної Франції. Як професійний політик, він розуміє, що апелювати потрібно до перевірених цінностей, до громадської свідомості, створювати атмосферу певної єдності. Незаперечним є той факт, що підготовані промови політичних діячів є результатом роботи офіційних спічрайтерів, де, приймаються до уваги головні риси особистості оратора, та відповідно до

цього створюється індивідуальний стиль. Тобто, справжню сутність політика ми маємо змогу спостерігати лише під час телевізійних дебатів, інтерв'ю у спонтанних відповідях на запитання. Саме ці моменти дозволяють робити певні висновки про ступінь відповідності людини до займаної посади, рівень його освіти та обізнаності з проблемою: В

Ф. Оланд: *Je n 'aime pas les riches* (10/01/2007, під час дебатів на France 2)

Sarkozy est passe de la presidence 'bling-bling' a la presidence 'couac-couac(5/05/2008)

Н. Саркозі: *Casse-toi alors, pauvre con!* (23/02/2008, відвідувачу Salon de l'Agriculture).

Hier, M. Hollande m 'interpellait. Je me demande ce qu 'il ferait sans moi! (29/03/2012) [13].

Таким чином, стає очевидним нерозривний зв'язок між багатьма факторами, що формують політичний дискурс голови держави. Нерозкритим залишається питання, чому менш інтенційні, абстрактні промови звабили французьке суспільство, завдяки залученим маніпуляційним технологіям, або через зневіру в декларативність попередніх обіцянок. Можливість вивчати та прогнозувати розвиток політичних подій в країні за допомогою, зокрема, лінгвістичного аналізу є чинником продовження досліджень у даному напрямку.

Література

1. Брага І. *Комунікативно-прагматичні можливості фразеологічних одиниць у політичному дискурсі* // І. Брага // *Вісн. Сум. держ. ун-ту. Сер. Філол. науки* . — 2004. — N 1. — С. 37-43. — *Бібліогр.*: 14 назв. — укр.

2. Волвенко Н.М. *Роль феномену моди у процесах формування політичного дискурсу: політико-інституційний вимір: авто- реф. дис... канд. політ, наук: 23.00.02/Н.М. Волвенко ; Харк. нац. Я ун-т ім. В.Н.Каразіна*. —Х., 2009. — 18 с. —укр.

3. *Остова М. Політичний дискурс міжнаціонального конфлікту: концепція, причини, шляхи подолання / М. Осіпова // Укр. 11 нац. ідея: реалії та перспективи розв. — 2006. — N18. — С. 150 - 154. — Бібліогр.: 9 назв. укр.*

4. *Ромашко О. О. Політична комунікація як фактор соціокультурної реінтеграції сучасного українського суспільства: Автореф. дис... канд. політ, наук / О.О. Ромашко ; Одес. нац. юрид. акад. — О., 2007. — 18 с. укр.*

5. *Щолокова Г.В. Політична мова як чинник формування інтерсуб'єктивного політичного знання: автореф. дис... канд. політ, наук: 23.00.01 /Г.В. Щолокова ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О.Гончара. — Д., 2009. — 19 с. укр.*